

FIDEL MOLINA LUQUE, CATEDRÀTIC DE SOCIOLOGIA (UDL)

Per què diem distanciament social si volem dir (suposem) físic?

Amb l'anomenada *nova normalitat* i la crisi de la Covid-19, s'ha estès la idea del distanciament social, per tal d'evitar el contagi del virus. Realment no és (i no ho hauria de ser) un distanciament social, ja que el que es demana i el que és efectiu és un distanciament físic, distanciant el contacte i la proximitat física personal per no contagiar-se. Però mai el distanciament social.

La prova ha estat no únicament les xarxes socials, sinó també les ganes de sortir als balcons i compartir aplaudiments, agraïments, mirades, crits, paraules, música, cançons i fer comunitat.

En aquest sentit, hi ha una ciència que estudia la distància que cada persona percep com a necessària per la seva seguretat personal, per no sentir-se envaït en el seu espai físic més proper: és la proxèmia. Aquí pot raure la confusió entre distanciament físic o social. La proxèmia estudia com organitzem el nostre espai en relació amb la nostra interacció social. I, tot i que la idea és clarament social, la mesura i l'indicador és físic (distància física). És cert que és personal: alguns ens sentim molt tranquils amb relacions molt properes, que ens toquin l'espatlla, l'esquena o el braç, mentre parlem; altres se senten incòmodes amb aquesta aproximació que es percep com a excessiva.

De tota manera, el possible equívoc o doble interpretació de l'ús d'una expressió o una altra rau en el vessant de la proxèmia com a comunicació no verbal (Hall), en el marc de l'etnometodologia sociològica (Garfinkel). Així Hall distingeix, en relació amb l'espai personal, entre 4 tipus de distància entre les persones: a) distància íntima (entre 15-45 cm), b) distància personal (entre 46-120 cm), c) distància social (entre 120-360 cm) i d) distància pública (més de 360 cm). Efectivament, si se'ns demana que estiguem separats com a mínim 150 cm o 200

cm, aquests 2 metres estan en l'interval de l'anomenada *distància social*. Però d'altra banda, la identificació d'aquesta distància és la que ens separa dels estranys, per tant si estem parlant amb amics que ens trobem pel carrer i hem de deixar aquesta distància, porta a confusió. Per això, en la *nova normalitat* (en un altre moment també podríem parlar sobre aquesta expressió) hauríem de dir *distanciament físic*, perquè realment és el que es pretén, tot i que conceptualment pugui anomenar-se també com a distància social, però que mai no comporti

distanciament social.

I, per últim, volem aportar un nou concepte que pot ser crucial en aquesta crisi de la Covid-19 i en la *nova normalitat*: la *profiguració* (Molina-Luque). La *profiguració* és la *interdependència intergeneracional*. Això és, un nou contracte social entre generacions i el reconeixement d'una socialització holística amb el concurs de totes les edats. Està basada en la comunicació i en el *dia logos*, en la interacció social i la interdependència humana. Descobrim la necessitat de l'*Altre*, de la convivència, de l'altruisme i de la solidaritat, de la

profiguració: les relacions intergeneracionals enriqueixen la saviesa necessària per aprendre l'art de viure entre nens/es, joves, adults i gent gran. En aquesta crisi, de vegades, s'ha volgut assenyalar inquisitorialment o despectivament als joves o a la gent gran (*edatisme*). La profiguració adverteix sobre la suposada ruptura entre generacions i ajuda a evitar-la o superar-la.

En definitiva, ara per ara ens hem de distanciar, però aquest *distanciament* ha de ser físic, de cap de les maneres social (tot i que hi hagi 1'5 o 2 metres de *dis-*

“
Hi ha una ciència que estudia la distància que cada persona percep com a necessària per la seva seguretat personal, per no sentir-se envaït en el seu espai físic més proper: és la proxèmia

tància de seguretat). Sabem per les neurociències que les abraçades estan relacionades amb l'oxitocina i aquesta amb les emocions com l'empatia, la confiança, la generositat i l'amor. D'aquí s'explica la creativitat humana per cercar alternatives —que hem pogut veure per les xarxes socials— com posar els braços en mànigues de plàstic (esperem que reciclable i/o compostable), per poder abraçar-se entre nets i netes, fills i filles, avis i àvies, amics i amigues. Per tant, distància de seguretat i distanciament físic, encara... distanciament social, mai.